

УДК 368.5

СУЧАСНИЙ СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ АГРОСТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

Рубцова Н.М., к.е.н.

Таврійський державний агротехнологічний університет

***Summary:** The work conducted detailed analysis of domestic insurance companies in the market of agricultural insurance and found them effective deterrent activities. The main directions of further development of the agricultural insurance as a prerequisite for sustainable development of the agrarian sector of Ukraine.*

***Key words:** agricultural production, agroinsurance, insurance bonus, contract of insurance, insured areas, agrarian insurance pool, travelling map.*

Постановка проблеми. Агрострахування – це дієвий механізм управління ризиками в аграрному секторі для забезпечення стабільності сільськогосподарського виробництва та сталого розвитку аграрного сектору економіки. Але створення ефективно працюючої системи агрострахування в державі можливе лише за умови об'єднання зусиль зацікавлених сторін: держава, страхові компанії та сільськогосподарські виробники. Тому, актуальним є вдосконалення організації роботи ринку агрострахування в Україні, побудова ефективних взаємозв'язків між учасниками даних відносин, виявлення ролі держави та страхових компаній у сфері страхування аграрних ризиків та визначення шляхів його подальшого розвитку в Україні.

Основні матеріали дослідження. Комплексний аналіз ринку сільськогосподарського страхування в Україні виявив позитивні тенденції його роботи, зокрема спостерігається зростання кількості укладених договорів агрострахування, розміру застрахованих площ та зібраних страхових премій. Одним із факторів, що впливає на зростання обсягів агрострахування за останні декілька років та забезпечує стабільну роботу ринку страхування сільськогосподарської продукції, є щорічне проведення форвардних закупівель зерна Аграрним фондом України.

Однак, треба зауважити, що парадокс сьогодення полягає в тому, що вітчизняна сільськогосподарська галузь розвивається прискореними темпами, а обсяги застрахованої продукції збільшуються дуже повільно. Так, аналіз ринку агрострахування показує, що на сьогодні в Україні страхується близько 3% ризиків, тоді як у більшості розвинутих країн цей показник досягає 90 %, страхуються менше 5 % посівних площ, тоді як в Канаді, США, Європі цей показник перевищує 60-80%. [1] Найчастіше це пояснюють тим, що на ринку агрострахових послуг відсутня стратегія розвитку галузі, а той ресурс, що був закладений попередніми роками, вичерпався та вимагає термінового оновлення.

Незважаючи на позитивну динаміку сучасний стан розвитку страхування сільськогосподарської продукції в Україні не відповідає своєму основному завданню – управляти ризиками в аграрному секторі для забезпечення стабільно-

сті сільськогосподарського виробництва та сталого розвитку аграрного сектору економіки. Оптимальний варіант розв'язання проблем розвитку системи страхування сільськогосподарської продукції в Україні передбачає активну участь держави у розвитку системи страхування сільськогосподарської продукції.

З метою ефективного розвитку агрострахування в Україні були розроблені та прийняті до реалізації Дорожня карта реформування добровільного страхування сільськогосподарської продукції на 2014- 2015 рр. [2]

В результаті реалізації Дорожньої карти планується удосконалити вимоги щодо вступу страховиків до Об'єднання страховиків «Аграрний страховий пул» та участі в ньому на принципах прозорості та відкритості, удосконалити гарантійний механізм виконання страховиками зобов'язань перед сільгоспвиробниками, а також наповнення інформаційної бази, необхідної для актуарного обчислення тарифів агрострахування.

До страховиків-членів Аграрного страхового пулу будуть встановлені нові вимоги щодо платоспроможності, якості активів, звітності, досвіду роботи в агрострахування, будуть удосконалені механізми солідарної відповідальності та розподілу квот між членами Пулу, а також чітко визначення понять «державна підтримка», «здешевлення державою вартості страхування сільськогосподарської продукції», «страховий продукт», «страховий фонд» тощо. [2]

Для цього планується розробити законопроект «Про внесення змін до Закону України «Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою», внести зміни до Статуту, Методики співстрахування та Положення про членство та внески до Об'єднання «Аграрний страховий пул». [2]

Також пропонується розробити проект змін до Розпорядження Нацкомфінпослуг «Про затвердження Вимог щодо участі страхових компаній (страховиків) у страхуванні сільськогосподарської продукції».

Крім цього, страховики пропонують забезпечити реалізацію механізму єдиного андеррайтингу, перестрахування та врегулювання збитків в рамках роботи членів Пулу, внісши зміни до Методичних рекомендацій з розвитку автомобільної індустрії та проведення огляду посівів при страхуванні посівів і майбутнього врожаю озимих зернових культур та Положення про андеррайтинг за програмами страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою. [2]

Дорожньою картою планується встановити вимоги про надання агровиробникам держпідтримки, укладення контракту на форвардні закупівлі зерна та договору про фінансовий лізинг агротехніки, виключно за наявності договору агрострахування, укладеного зі страховиками-членами Аграрного страхового пулу.

В рамках розробки законопроектів «Про внесення змін до Податкового Кодексу України» планується встановити спеціальний режим оподаткування ПДВ діяльності у сфері сільського, лісового господарства та рибальства, сплати фіксованого сільськогосподарського податку за умови укладення відповідних договорів страхування в Аграрному страховому пулі.

Забезпечити стимулювання тваринництва, виноградарства, садівництва і інших галузей, які отримують державну підтримку.

Також планується розробити проекти постанов КМУ за стандартними страховими продуктами і надання державної фінансової підтримки страхування тваринництва, виноградарства та садівництва з метою стимулювання розвитку цих видів сільськогосподарської діяльності.

Що стосується інформаційно-кадрового забезпечення ринку аграрного страхування, то Дорожньої картою планується проведення роз'яснювальних заходів серед сільгоспвиробників і забезпечення на постійній основі підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації сертифікованих експертів-агрономів, а також введення в навчальні плани аграрних вищих навчальних закладів та аграрних факультетів інших вузів дисципліни «Агрострахування» як нормативної. [2]

Таким чином, реалізація вищезазначених заходів, дозволить створити умови для подальшого розвитку система агрострахування в Україні, що забезпечить необхідний рівень ефективності убезпечення від ризиків при виробництві сільськогосподарської продукції та стабільність й сталий розвиток аграрного сектору економіки.

Висновки. Отже, незважаючи на позитивну динаміку сучасний стан розвитку страхування сільськогосподарської продукції в Україні не відповідає своєму основному завданню – управляти ризиками в аграрному секторі для забезпечення стабільності сільськогосподарського виробництва та сталого розвитку аграрного сектору економіки. Оптимальний варіант розв'язання проблем розвитку системи страхування сільськогосподарської продукції в Україні передбачає активну участь держави у розвитку системи страхування сільськогосподарської продукції. З метою ефективного розвитку агрострахування в Україні була розроблена Дорожня карта реформування добровільного страхування сільськогосподарської продукції на 2014- 2015 рр., реалізація якої дозволить удосконалити гарантійний механізм виконання страховиками зобов'язань перед сільгоспвиробниками, а також наповнити інформаційну базу, необхідну для актуарного обчислення тарифів агрострахування.

Література.

1. Про схвалення Концепції розвитку системи страхування сільськогосподарської продукції в Україні [Електронний ресурс]: проект розпорядження / Кабінет міністрів України. – Режим доступу: http://uaip.com.ua/?attachment_id=2144

2. Дорожня карта реформування добровільного страхування сільськогосподарської продукції на 2014 - 2015рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://forinsurer.com/files/file00532.pdf>